Ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

2016թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

	էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	11

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Grant Thornton Audit S.R.L

4d, Gara Herastrau, Bucharest Green Court,Building C, District 2
Bucharest, Romania

T + 40 21 320 23 28
F + 40 21 320 23 27
E office@ro.gt.com
W www.grantthornton.ro

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՍՍ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ *«Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար»* բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրքի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանքներ

Ընկերության 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտ են արվել այլ աուդիտորի կողմից, որը 2016թ. մայիսի 2-ին արտահայտել է դրական եզրակացություն այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, անընդհատ գործելուն առնչվող հարցերը բացահայտելու (եթե կիրառելի է), ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Ընկերությունը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում՝ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցված կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական

ընթացակարգեր, և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:

- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Ընկերության անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Ընկերությունը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:

- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Լյուդմիլա Կոստին

Առաջադրանքի պատասխանատու

Գրանթ Թորնթոն Աուդիտ ՍՊԸ
Բուխարեստ, Ռումինիա

2017թ. մայիսի 10

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերաներ-կայացված)	2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերաներ-կայացված)
Ակտիվներ				
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ	4	57,409,668	51,914,322	49,269,491
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	33,773	41,640	21,791
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	6	865,901	1,195,524	1,387,667
Ոչ ընթացիկ կանխավճարներ	7	9,271,479	3,920,685	2,729,202
		67,580,821	57,072,171	53,408,151
Ընթացիկ ակտիվներ				
Պաշարներ	8	1,816,578	2,078,732	2,085,292
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	9	3,365,843	4,950,306	2,933,921
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		98,599	171,756	365,787
Տրամադրված փոխառություններ		6,194	141,020	4,688
Ժամկետային ավանդներ	10	2,221,310	-	-
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	11	1,003,799	705,153	1,889,498
		8,512,323	8,046,967	7,279,186
Ընդամենը ակտիվներ		76,093,144	65,119,138	60,687,337

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերաներ-կայացված)	2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերաներ-կայացված)
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ				
Կապիտալ և պահուստներ	12			
Բաժնետիրական կապիտալ		8,820,729	8,755,027	7,217,996
Էմիսիոն եկամուտ/(վնաս)		(45,551)	(8,725)	3,799
Պահուստային կապիտալ		240,739	162,744	162,744
Կուտակված շահույթ		10,987,279	11,348,242	9,821,615
		20,003,196	20,257,288	17,206,154
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	13	41,917,091	31,718,189	28,516,031
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	14	521,631	159,707	18,809
		42,438,722	31,877,896	28,534,840
Ընթացիկ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	13	1,456,478	1,563,063	3,149,753
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ		-	-	308,396
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15	12,194,748	11,420,891	11,488,194
		13,651,226	12,983,954	14,946,343
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		76,093,144	65,119,138	60,687,337

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2017թ. մայիսի 10-ին:

Արթուր Բաղդասարյան
Գլխավոր տնօրեն

Արտավազդ Ղազարյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 58-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերաներ-կայացված)
Հասույթ	16	6,594,375	7,796,696
Վաճառքի ինքնարժեք	17	(3,688,749)	(3,601,029)
Համախառն շահույթ		2,905,626	4,195,667
Այլ եկամուտ	18	213,585	488,478
Վարչական ծախսեր	19	(1,406,711)	(1,187,566)
Այլ ծախսեր	20	(847,119)	(2,023,632)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		865,381	1,472,947
Ֆինանսական եկամուտ	21	28,545	72,989
Ֆինանսական ծախսեր	22	(324,438)	(342,840)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ, զուտ	23	466,199	743,335
Շահույթ մինչև հարկերը		1,035,687	1,946,431
Շահութահարկի գծով ծախս	24	(403,594)	(386,526)
Տարվա շահույթ		632,093	1,559,905
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		632,093	1,559,905

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 58-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնե-տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ/ (վնաս)	Պահուստային կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,217,996	3,799	162,744	9,821,615	17,206,154
Տարվա շահույթ	-	-	-	1,559,905	1,559,905
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	1,559,905	1,559,905
Թողարկված բաժնետիրական կապիտալ	1,546,293	-	-	-	1,546,293
Բաժնետիրական կապիտալի հետգնում	(9,262)	(12,524)	-	-	(21,786)
Շահաբաժիններ	-	-	-	(33,278)	(33,278)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	1,537,031	(12,524)	-	(33,278)	1,491,229
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,755,027	(8,725)	162,744	11,348,242	20,257,288
Տարվա շահույթ	-	-	-	632,093	632,093
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	632,093	632,093
Թողարկված բաժնետիրական կապիտալ	93,731	-	-	-	93,731
Բաժնետիրական կապիտալի հետգնում	(28,029)	(36,826)	-	-	(64,855)
Շահաբաժիններ	-	-	-	(915,061)	(915,061)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	65,702	(36,826)	-	(915,061)	(886,185)
Փոխանցում պահուստային կապիտալ	-	-	77,995	(77,995)	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,820,729	(45,551)	240,739	10,987,279	20,003,196

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 58-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերաներ-կայացված)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ	632,093	1,559,905
Ճշգրտումներ՝		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,867,920	2,824,796
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ)/ վնաս	17,586	(9,149)
Պաշարների օտարումից օգուտ	(6,523)	-
Ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկում	-	840,230
Տոկոսային ծախս	324,438	342,840
Շահութահարկի գծով ծախս	403,594	386,526
Ֆինանսական եկամուտ	(25,737)	(66,829)
Շնորհներից եկամուտ	(3,066)	(162,658)
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգում	869	189,522
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	(466,199)	(743,335)
Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	3,744,975	5,161,848
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	1,583,665	(2,204,759)
Պաշարների փոփոխություն	248,307	6,560
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	(78,250)	(915,746)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ	5,498,697	2,047,903
Վճարված շահութահարկ	(814)	(450)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	5,497,883	2,047,453

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերաներ-կայացված)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների ձեռբերման գծով վճարներ	(11,635,384)	(2,409,339)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	37,893	12,307
Փոխառությունների տրամադրում	-	(1,700,000)
Փոխառությունների մարում	139,252	1,563,668
Ժամկետային ավանդների ներդրում	(2,200,000)	-
Ստացված տոկոսային եկամուտ	-	66,829
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(13,658,239)	(2,466,535)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկերի գծով տրված կանխավճարներ	(357,559)	(1,891,545)
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	11,657,665	7,435,102
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(1,420,787)	(5,520,418)
Վճարված տոկոսներ	(868,030)	(600,949)
Ստացված շնորհներ	364,990	-
Վճարված շահաբաժիններ	(915,061)	(33,278)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	8,461,218	(611,088)
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ աճ/(նվազում)	300,862	(1,030,170)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(2,216)	(154,175)
Սահմանափակ դրամական միջոցների զուտ շարժ	(50,035)	(15)
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	705,138	1,889,498
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	953,749	705,138

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 58-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության՝ 1998թ. հուլիսի 27-ի թիվ 450 որոշման հիման վրա «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» դուստր ձեռնարկությունը «Հայէներգո» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության վերակազմավորման ճանապարհով և հանդիսանում է վերջինիս իրավահաջորդը: Ընկերությունը որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն է գրանցվել 1998թ. օգոստոսի 21-ին:

Ընկերությունը գործում է 1999թ. հունիսի 18-ին Հայաստանի Հանրապտեության Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության կողմից թողարկված «Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրաէներգիայի հաղորդման մասին» թիվ 0006 լիցենզիայի համաձայն:

Ընկերության բաժնեմասերի 100% պատկանում է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությանը, որը ներկայացնում է Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարությունը:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը էլեկտրաէներգիայի հաղորդումը և արտադրությունն է:

Ընկերությունն ունի 8 մասնաճյուղ.

- Արևելյան մասնաճյուղ,
- Արևմտյան մասնաճյուղ,
- Գորիսի մասնաճյուղ,
- Զանգեզուրի մասնաճյուղ,
- Հյուսիսային մասնաճյուղ,
- Հարավային մասնաճյուղ,
- Նախագիծ մասնաճյուղ,
- Էներգետիկ օբյեկտների կառուցման տնօրինություն մասնաճյուղ:

Ընկերության գործունեությունը՝ այդ թվում սակագների քաղաքականությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

Ընկերությունն արդեն հաջողությամբ իրականացրել և ներկայումս էլ իրականացնում է շինարարական և վերականգնման մի շարք աշխատանքներ՝ նախատեսված Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության և միջազգային ֆինանսական հաստատությունների ու բանկերի կողմից ֆինանսավորված ներդրումային ու շնորհային ծրագրերով:

Ընկերության աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2016թ. կազմել է 863 մարդ (2015թ.՝ 796 մարդ):

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Զորավար Անդրանիկի 1:

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից:

2.2 Ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ բան նշված չէ), քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են

ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 25-ում:

2.5 Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացում

Ընկերությունը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները և նախորդ տարիների սխալների ուղղումը կիրառում է թողարկման համար հայտարարված ֆինանսական հաշվետվությունների առաջին փաթեթում դրանց բացահայտումից հետո հետընթաց՝ վերահաշվարկելով ներկայացված այն նախորդող ժամանակաշրջանների համեմատելի գումարները, որոնցում տեղի է ունեցել սխալը, կամ եթե սխալը տեղի է ունեցել նախքան ամենավաղ ներկայացված ժամանակաշրջանը, ապա ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդները վերահաշվարկելով ներկայացված ամենավաղ նախորդող ժամանակաշրջանի համար: Ֆինանսական հաշվետվությունները, նախորդ տարիների համադրելի տեղեկատվությունը ներառյալ, ներկայացված են այնպես, կարծես ուղղումը կատարվել է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում առաջացել է դրա կատարման անհրաժեշտությունը: Հետևաբար, յուրաքանչյուր ներկայացված ժամանակաշրջանին վերաբերող ուղղման գումարը վերագրվում է այդ տարվա ֆինանսական տեղեկատվությանը:

2.6 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2016թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև: Չնայած այս նոր ստանդարտները և փոփոխությունները առաջին անգամ կիրառելի են 2016թ. ընթացքում, դրանք էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2016թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

ՀՀՄՍ 16 (Փոփոխություններ) *«Հիմնական միջոցներ»* և ՀՀՄՍ 38 (Փոփոխություններ) *«Ոչ նյութական ակտիվներ»*: Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում

Փոփոխությունները պարզաբանում են ՀՀՄՍ 16-ում և ՀՀՄՍ 38-ում առկա սկզբունքները, համաձայն որոնց հասույթն արտացոլում է այն տնտեսական օգուտների մոդելը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից (որի մասն է կազմում ակտիվը), այլ ոչ թե այն տնտեսական օգուտները, որոնք սպառվում են ակտիվի օգտագործման միջոցով: Արդյունքում, հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի ժամանակ չի կարող օգտագործվել հասույթի վրա հիմնված մեթոդը: Այն կարելի է օգտագործել միայն ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկի ժամանակ՝ խիստ սահմանափակ հանգամանքներում:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2012-2014թթ.

2012-2014թթ. տարեկան բարեփոխումները մի շարք ՖՀՄՍ-ներում կատարել են որոշ աննշան փոփոխություններ: Ընկերությանը վերաբերող փոփոխությունները ամփոփված են ստորև.

ՖՀՄՍ 7 «*Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»*

Փոփոխությունները տրամադրում են հավելյալ ուղեցույց՝ օգնելու ընկերություններին բացահայտել այն հանգամանքները, որոնց առկայության դեպքում ծառայությունների պայմանագիրը համարվում է «շարունակական ներգրավվածություն»՝ ՖՀՄՍ 7-ի 42Ե-42Ը պարագրաֆների բացահայտման պահանջների կիրառման նպատակով: Նման հանգամանքները սովորաբար առաջանում են, երբ, օրինակ, ծառայությունների վճարը կախված է փոխանցված ֆինանսական ակտիվից հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերի չափից կամ ժամանակից, կամ երբ ֆիքսված վճարը ամբողջությամբ չի վճարվել այդ ակտիվի չիրականացման պատճառով:

ՖՀՄՍ 7 «*Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»*

Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՖՀՄՍ 7-ի *Բացահայտում - Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում* վերջերս իրականացված փոփոխություններով պահանջված հավելյալ բացահայտումը հատուկ չի պահանջվում բոլոր միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, հավելյալ բացահայտում պահանջվում է տրամադրել խտացված միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում, որոնք պատրաստվել են ՀՀՄՍ 34-ի *«Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ»* համաձայն, երբ դրա ներառումը անհրաժեշտ կլինի՝ բավարարելու ՀՀՄՍ 34-ի ընդհանուր սկզբունքները:

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ, որոնք նախատեսվում է, որ կիրառելի կլինեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

ՖՀՄՍ 9 *«Ֆինանսական գործիքներ»* (2014թ.)

ՀՀՄՍԽ-ը թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ը *«Ֆինանսական գործիքներ»* (2014թ.)՝ ներկայացնելով իր ծրագրի ավարտը, ինչը պետք է փոխարինի ՀՀՄՍ 39-ին *«Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտն ընդարձակ փոփոխություններ է ներկայացնում ՀՀՄՍ 39-ի ուղեցույցում ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վերաբերյալ և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «կանխատեսվող վարկային կորուստներ» մոդելը: ՖՀՄՍ 9-ը նաև ապահովում է նոր ուղեցույց՝ հեջի հաշվառման կիրառման վերաբերյալ:

Ընկերության ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 15 *«Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»*

ՖՀՄՍ 15-ը հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ է ներկայացնում՝ փոխարինելով ՀՀՄՍ 18-ը *«Հասույթ»*, ՀՀՄՍ 11-ը *«Կառուցման պայմանագրեր»* և հասույթի հետ կապված որոշ այլ մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հասույթի ճանաչման մոդել՝ հիմնված վերահսկողության վրա և լրացուցիչ ուղեցույց է տրամադրում գործող ՖՀՄՍ-ներում մանրամասնորեն չներկայացված տարբեր ոլորտների վերաբերյալ, ներառյալ՝ ինչպես հաշվառել բազմակի պարտավորությունների կատարման, փոփոխուն գնագոյացմամբ, հաճախորդներին փոխհատուցման իրավունքների, մատակարարների՝ հետգնման տարբերակների պայմաններ և այլ բարդություններ պարունակող պայմանագրերը:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 16 «*Վարձակալություն»*

ՖՀՄՍ 16-ում ներկայացված են վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՄՍ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ դրանց այնպիսի առանձնահատկությունների, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;

- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոփոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,
- մեծապես պահպանում է ՀՀՀՄՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով;
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՖՀՄՍ 15-ը *«Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»,* նույնպես կիրառվի: Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄԿ 22 *«Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ»*

ՖՀՄՄԿ 22-ը պարզաբանում է, թե ինչ փոխարժեքով պետք է իրականացվի փոխարկումը, երբ վճարումները կատարվել կամ ստացվել են նախքան համապատասխան ակտիվը կամ եկամուտը ստանալը, կամ ծախսը կատարելը:

ՖՀՄՄԿ 22-ն անդրադառնում է այս հարցին՝ պարզաբանելով, որ համապատասխան ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի (կամ դրանց մի մասի) սկզբնական ճանաչման փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը սկզբնապես ճանաչում է կանխավճարի վճարումից կամ ստացումից առաջացած ոչ դրամային ակտիվը կամ պարտավորությունը:

Եթե կանխավճարները վճարվել կամ ստացվել են բազմակի անգամ, Ընկերությունը պետք է գործարքի ամսաթիվ որոշի կանխավճարի յուրաքանչյուր վճարման կամ ստացման համար:

ՖՀՄՄԿ 22-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 483.94 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 512.20 ՀՀ դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 483.75 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 528.69 ՀՀ դրամ): Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում

են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագործելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը):

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր և շինություններ	-	30 տարի
Փոխանցող հարմարանքներ	-	30 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	-	5-20 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	-	5-15 տարի
Տնտեսական գույք և այլն	-	5-10 տարի

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որոնք ներկայացված են ստորև.

Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	-	5 տարի
Համակարգչային ծրագրեր	-	5-10 տարի

3.4 Վարձակալված ակտիվներ

Վարձակալությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական, երբ վարձակալին են փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մյուս բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ:

Ընկերությունը որպես վարձատու

Գործառնական վարձակալությունից ստացված վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային հիմունքով համապատասխան վարձակալության ընթացքում:

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները գծային հիմունքով ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ընթացքում: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

3.5 Պաշարներ

Պաշարներն այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, կամ հումքի, կամ նյութի ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար: Պահեստամասերը, վթարային սարքավորումները և օժանդակ սարքավորումները նույնպես ճանաչվում են որպես պաշար, եթե դրանք չեն համապատասխանում հիմնական միջոցների սահմանմանը:

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝օգտագործելով միջին կշռված մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում, սկզբնական չափում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը

Հետագա չափումն իրականացնելու համար ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր,
- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի կատեգորիան համապատասխանեցվում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և այն հանգամանքին, թե արդյոք առաջացող եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, թե այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, ներկայացվում են «Ֆինանսական ծախս», «Ֆինանսական եկամուտ» կամ «Այլ

ֆինանսական արդյունքներ» հոդվածներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը ներկայացվում է «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

i. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չեն գնանշվում ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը, ինչպես նաև մնացորդները դրամարկղում և բանկերում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և վճարումների ուշացումները ցուցանիշ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները՝ ճանապարհին:

ii. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով, ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են և ներառում են առևտրային բանկերում ավանդները: Ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, եթե Ընկերության ղեկավարությունը մտադրված է պահել դրանք մինչև դրանց մարման ժամկետը:

Ավանդները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ի լրումն, եթե առկա է ավանդների արժեզրկման օբյեկտիվ ապացույց, ֆինանսական ակտիվը չափվում է գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքով: Ավանդների հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած փոփոխություն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և հետագա չափումը

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

i. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

Ֆինանսավորման ծախսեր

Մինչև համապատասխան ֆինանսական միջոցները ստանալը, վարկերի և փոխառությունների գծով կրած ծախսերը գրանցվում են որպես ֆինանսավորման կանխավճարներ: Նման ծախսերը ներառում են իրավաբանական և ապահովագրական վճարները, անկախ ճարտարագետների և խորհրդատուների վճարները, գրանցման, գործակալական վճարները, կազմակերպչական և ղեկավարման վճարները: Ֆինանսավորման մուտքերը ստանալու պահին, դրանց հետ կապված ծախսերը բաշխվում և վերադասակարգվում են համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունների դիմաց: Այն դեպքում, երբ ֆինանսավորումը ստացվում է բազմակի տրանշներով, ֆինանսավորման նախավճարները փակվում են համապաստասխան պարտավորությունների հետ ստացված ֆինանսավորման համամասնությամբ: Պարտքի հետ կապված ֆինանսավորման ծախսերը ժամանակի ընթացքում ծախսագրվում են որպես տոկոսային ծախս կամ կապիտալացվում են որակավորվող ակտիվի ինքնարժեքին՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն դեպքում, երբ ֆինանսավորումը չի ստացվում կամ անհաջողության է մատնվում, բաշխման ենթակա ֆինանսավորման կանխավճարները ծախսագրվում են:

ii. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.7 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները

արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի զուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս շահույթում կամ վնասում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքի պահուստի միջոցով:

Բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի գործիքների, եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկման կորուստը նվազում է, և նվազումը օբյեկտիվորեն կարելի է վերագրել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքերին, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստը հակադարձվում է՝ ճանաչվելով շահույթում կամ վնասում այն չափով, որ հակադարձումը չհանգեցնի ֆինանսական ակտիվի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը գերազանցի այն ամորտիզացված արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվի արժեքի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկում ճանաչված չլիներ:

3.8 Սեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով:

Բաժնետիրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է թողարկված բաժնետոմսերի նոմինալ արժեքը:

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնեմասերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամտից:

Էմիսիոն վնասն իրենից ներկայացնում է մարված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և դրանց մարման գնի տարբերությունը: Բաժնետոմսերի թողարկումից և մարումից օգուտն ու վնասը ներկայացված են սեփական կապիտալում՝ զտված:

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Ընկերության սափականատերերի հետ բոլոր գործարքները սեփական կապիտալում առանձին են գրանցված:

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.9 Փոխառության ծախսումներ

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, Ընկերության կողմից կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս: Ընկերությունն այլ փոխառության ծախսումները ճանաչում է որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք կատարվել են: Ընկերությունը սկսում է կապիտալացնել փոխառության ծախսումները որպես որակավորվող ակտիվի արժեքի մաս՝ մեկնարկի ամսաթվին, երբ Ընկերությունն առաջին անգամ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմաններին. ակտիվի համար կատարում է ծախսեր, կատարում է փոխառության ծախսումներ, ձեռնարկում է այն աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են՝ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները բացառապես փոխառնում է որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու նպատակով, փոխառության ծախսումների գումարը, որը ենթակա է այդ ակտիվի վրա կապիտալացման, Ընկերությունը որոշում է որպես փոխառության փաստացի ծախսումներ, որոնք առաջանում են այդ փոխառությունից տվյալ ժամանակաշրջանում՝ հանած այդ փոխառու միջոցների ժամանակավոր ներդրումից ստացվող ցանկացած եկամուտ:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները փոխառնում է ընդհանուր նպատակներով և օգտագործում է որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման նպատակով, Ընկերությունը կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարը որոշում է՝ այդ ակտիվի գծով ծախսերի նկատմամբ կիրառելով կապիտալացման դրույքը: Կապիտալացման դրույքը տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերության չմարված փոխառություններին վերաբերող փոխառության ծախսումների միջին կշռված մեծությունն

է, բացառությամբ այն փոխառությունների, որոնք բացառապես կատարվել են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման նպատակով:

Փոխառության ծախսումների կապիտալացումը կասեցվում է այն ժամանակաշրջանի ընթացքում, որի ժամանակ Ընկերությունը դադարեցնում է որակավորվող ակտիվների վրա կատարվող աշխատանքները: Փոխառության ծախսումների կապիտալացումը դադարեցվում է, երբ էական բոլոր աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են որակավորվող ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար, ավարտված են:

3.10 Շնորհներ

Շնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Ընկերությունը կատարելու է դրան կից բոլոր պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է:

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանը Ընկերության կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվներ գնելը, կառուցելը կամ այլ կերպ ձեռք բերելն է, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սիստեմատիկորեն փոխանցվում են շահույթ կամ վնաս՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Հողերին վերաբերող շնորհները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում դրանց վրա գտնվող շենքերի մաշվածության ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Այլ շնորհները ճանաչվում են սիստեմատիկ հիմունքով եկամուտ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները, որոնց համար դրանք ստացվել են: Շնորհը, որը հատկացվում է Ընկերությանը՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու, ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ դառնում է ստացման ենթակա:

3.11 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի զեղչման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.12 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

3.13 Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

(ա) աշխատավարձերը և պարգևատրումները,

(բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները,

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանը մատուցում են ծառայություններ, Ընկերությունն աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չզեղչված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչում է՝

ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չզեղչված գումարը, Ընկերությունը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,

բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները հետևյալն են.

ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,

բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարգևավճարներ

Պարգևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

3.14 Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Հասույթից նվազեցվում են հաճախորդների կողմից վերադարձվելիք ապրանքների գնահատված գումարը, գնահատված իջեցումները և նմանատիպ այլ նվազեցումներ:

Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ բավարարվում են հետևյալ բոլոր պայմանները.

- Ընկերությունը գնորդին է փոխանցել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը,
- Ընկերությունը չի պահպանում ո՛չ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, ո՛չ էլ՝ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները:

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ՝

- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Ընկերության հասույթն առաջանում է արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառքից և էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններից:

Հասույթը ճանաչվում է ամսական հիմունքով՝ հիմնվելով փաստացի հաղորդված էլեկտրաէներգիայի և փաստացի վաճառված էլեկտրաէներգիայի վրա:

Տոկոսներից եկամուտ

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը, որը զեղչում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալական եկամուտ

Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

4 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ	Հողեր	Շենքեր և շինություններ	Փոխանցող հարմարանք-ներ	Մեքենաներ և սարքավորում-ներ	Տրանսպոր-տային միջոցներ	Արտադրա-տնտեսական գույք և այլն	Անավարտ շինարա-րություն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	146,073	7,277,679	66,866,586	57,780,663	937,266	2,056,884	6,539,345	141,604,496
Ավելացում	423,093	152,178	120,964	36,659	891	89,421	5,498,444	6,321,650
Օտարում	-	(10,151)	-	(378,083)	(111,347)	(30,552)	-	(530,133)
Ներքին շարժ	-	12,503	35	5,133	-	(17,636)	(35)	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	569,166	7,432,209	66,987,585	57,444,372	826,810	2,098,117	12,037,754	147,396,013
Ավելացում	515,228	62,685	192,063	81,952	149,849	123,924	7,328,879	8,454,580
Օտարում	(72)	(89,816)	(65,665)	(1,760,602)	(214,869)	(206,956)	(470)	(2,338,450)
Ներքին շարժ	-	(253)	-	323	-	(70)	-	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,084,322	7,404,825	67,113,983	55,766,045	761,790	2,015,015	19,366,163	153,512,143
Կուտակված մաշվածություն								
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	4,839,157	47,133,032	35,493,817	772,853	1,229,168	-	89,468,027
Տարվա հաշվարկ	-	192,598	942,658	1,570,518	19,391	94,256	-	2,819,421
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(9,066)	-	(153,154)	(111,240)	(26,625)	-	(300,085)
Ներքին շարժ	-	14,311	-	(10,884)	-	(3,427)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	5,037,000	48,075,690	36,900,297	681,004	1,293,372	-	91,987,363
Տարվա հաշվարկ	-	204,953	960,198	1,565,400	22,419	106,273	-	2,859,243
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(44,628)	(62,587)	(890,007)	(214,661)	(191,924)	-	(1,403,807)
Ներքին շարժ	-	89	-	(159)	-	70	-	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	5,197,414	48,973,301	37,575,531	488,762	1,207,791	-	93,442,799
Կուտակված արժեզրկում								
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	7,255	78,516	2,750,547	2,031	28,629	-	2,866,978
Արժեզրկում	-	98	83,668	754,652	-	1,812	-	840,230
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	-	-	(212,688)	(39)	(153)	-	(212,880)
Ներքին շարժ	-	159	-	1,225	-	(1,384)	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	7,512	162,184	3,293,736	1,992	28,904	-	3,494,328
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(589)	-	(822,462)	(172)	(11,429)	-	(834,652)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	6,923	162,184	2,471,274	1,820	17,475	-	2,659,676
Հաշվեկշռային արժեք								
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	569,166	2,387,697	18,749,711	17,250,339	143,814	775,841	12,037,754	51,914,322
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,084,322	2,200,488	17,978,498	15,719,240	271,208	789,749	19,366,163	57,409,668

Փոխանցող հարմարանքներում ներառված է 11,445,041 հազար դրամի հաշվեկշռային արժեք ունեցող Իրան-Քաջարան գազատար խողովակաշարը: Խողովակաշարն Իրանից բնական գազ է տեղափոխում Հայաստանի գազի բաշխման ազգային ցանց: 2007թ. Ընկերությունը «Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ-ի հետ նախնական պայմանագիր է կնքել խողովակաշարի վաճառքի վերաբերյալ: Վաճառքի վերջնական պայմանագիրը պետք է կնքվեր 2007թ.-ին: 2007թ.-ին «Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ-ն 9,137,100 հազար դրամի կանխավճար է փոխանցել Ընկերությանը, սակայն, ի վերջո վաճառքը չի իրականացվել, և պայմանագիրը հաջորդաբար բազմիցս երկարաձգվել է: Համաձայն ստորագրված պայմանագրի վերջին տարբերակի՝ վաճառքը պետք է իրականացվի 2017թ. վերջին: Ներկայումս Ընկերությունը գործառնական վարձակալությամբ «Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ-ին վարձակալության է հանձնել գազատար խողովակաշարը:

Վարկերը և փոխառություններն ապահովելու նպատակով Ընկերությունը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրել է 14,950,928 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեք ունեցող հիմնական միջոցներ:

Հիմնական միջոցների ավելացումները ներառում են.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ձեռքբերումներ	7,572,989	5,584,323
Կապիտալացված փոխառության ծախսումներ	762,950	427,299
Կապիտալացված այլ ծախսեր	118,641	310,028
	8,454,580	6,321,650

Ընկերությունն ունի միայն նպատակային վարկեր և փոխառություններ: Կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսերը հանդիսանում են կապիտալացման ժամանակաշրջանում կրած փոխառության ծախսումները:

Հիմնական միջոցների նվազեցումները հաշվեկշռային արժեքով ներառում են.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Օտարում	88,253	4,186
Լուծարում	11,738	12,982
	99,991	17,168

Անավարտ շինարարությունն իրենից ներկայացնում է միջազգային ֆինանսական հաստատությունների և Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից ֆինանսավորվող հետևյալ ծրագրերի շրջանակներում կատարված շինարարական աշխատանքների արժեքը.

	2015թ. հունվարի 1	Ավելացում	2015թ. դեկտեմբերի 31	Ավելացում	2016թ. դեկտեմբերի 31
«Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն» ծրագրի շրջանակներում կառուցվող օդային գծեր	5,578,986	4,889,371	10,468,357	2,673,182	13,141,539
Իրան-Հայաստան 3-րդ օդային գծի և «Նորավան» ենթակայանի կառուցում	960,324	180,270	1,140,594	3,532,065	4,672,659
«Էլեկտրահաղորդման ցանցի վերակառուցում» ծրագրի շրջանակներում «Ագարակ» և «Շինուհայր» ենթակայանների վերակառուցում	-	6,996	6,996	109,246	116,242
«Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն» ծրագրի շրջանակներում ենթակայանների վերակառուցում	-	94,703	94,703	31,807	126,510
«Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի բարելավում» ծրագրի շրջանակներում «Աշնակ» ենթակայանի վերակառուցում	-	100,123	100,123	36,093	136,216
«Արարատ-2» և «Եղեգնաձոր» ենթակայանի վերակառուցում	-	470	470	(470)	-
Հայաստան - Վրաստան օդային գծերի, «Այրում» և «Դդմաշեն» ենթակայանների կառուցում	-	226,449	226,449	946,355	1,172,804
Այլ	35	27	62	131	193
	6,539,345	5,498,409	12,037,754	7,328,409	19,366,163

Մաշվածության գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ հոդվածներին.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառքի ինքնարժեք	2,261,170	2,254,958
Վարչական ծախսեր	87,514	53,904
Այլ ծախսեր	510,559	510,559
	2,859,243	2,819,421

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ մաշված հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը կազմում է 34,710,741 հազար դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 35,173,414 հազար դրամ):

5 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	էլեկտրաէներգե-տիկական համակարգի հեռանկարային զարգացման սխեմաներ	Համա-կարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,300	22,828	-	46,128
Ավելացում	29,200	-	3,800	33,000
Օտարում	(19,500)	-	-	(19,500)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,000	22,828	3,800	59,628
Ավելացում	-	-	810	810
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,000	22,828	4,610	60,438
Կուտակված ամորտիզացիա				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,698	12,639	-	24,337
Տարվա հաշվարկ	3,513	1,463	399	5,375
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(11,724)	-	-	(11,724)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,487	14,102	399	17,988
Տարվա հաշվարկ	6,683	1,500	494	8,677
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,170	15,602	893	26,665
Հաշվեկշռային արժեք				
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,513	8,726	3,401	41,640
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,830	7,226	3,717	33,773

Ամորտիզացիայի ծախսը բաշխվել է վարչական ծախսերին:

6 Հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2016թ.	2015թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	1,195,524	1,387,667
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	(329,623)	(192,143)
Տարեվերջի մնացորդ	865,901	1,195,524

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2016թ. հունվարի 1	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2016թ. դեկտեմբերի 31
Հետաձգված հարկային ակտիվներ			
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	3,520	(3,520)	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,852,636	(884)	1,851,752
	1,856,156	(4,404)	1,851,752
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ			
Հիմնական միջոցներ	660,632	176,372	837,004
Վարկեր և փոխառություններ	-	60,615	60,615
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	88,232	88,232
	660,632	325,219	985,851
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,195,524	(329,623)	865,901

2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2015թ. հունվարի 1	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2015թ. դեկտեմբերի 31
Հետաձգված հարկային ակտիվներ			
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	3,520	3,520
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,851,342	1,294	1,852,636
	1,851,342	4,814	1,856,156
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ			
Հիմնական միջոցներ	463,675	196,957	660,632
	463,675	196,957	660,632
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,387,667	(192,143)	1,195,524

Ներառյալ՝	2016թ.	2015թ.
Փոխհատուցման ենթակա ավելի քան 12 ամսվա ընթացքում	851,672	1,166,788
Փոխհատուցման ենթակա 12 ամսվա ընթացքում	14,229	28,736

7 Ոչ ընթացիկ կանխավճարներ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար կանխավճարներ	5,669,057	675,822
Վարկերի գծով կանխավճարներ	3,602,222	3,244,663
Այլ	200	200
	9,271,479	3,920,685

Վարկերի գծով կանխավճարները ներառում են փոխատուներին վճարված ապահովագրական և այլ վճարները.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Իրանի Արտահանման և Զարգացման Բանկ	2,059,185	2,134,668
ՍԱՆԻՐ Ինթերնեշընլ ՖԶԷ	630,262	653,365
ՀՀ Ֆինանսների նախարարության հետ ենթավարկային պայմանագրերի գծով վճարներ		
Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ	820,669	383,093
Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգագին Բանկ (ՎԶՄԲ)	65,251	73,537
Եվրոպական Ներդրումային Բանկ	26,855	-
	3,602,222	3,244,663

8 Պաշարներ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պահեստամասեր	700,573	774,241
Շինանյութեր	645,345	647,173
Նյութեր	406,562	597,295
Այլ	64,098	60,023
	1,816,578	2,078,732

Տարվա ընթացքում ծախս ճանաչված պաշարների գումարը կազմում է 438,507 հազար դրամ (2015թ.՝ 217,268 հազար դրամ), որը ներառում է պաշարների դուրսգրումը՝ 173,346 հազար դրամ (2015թ.՝ զրո):

Ակնկալվում է, որ 1,345,918 հազար դրամ արժողությամբ պաշարները (2015թ.՝ 1,421,412 հազար դրամ) կփոխհատուցվեն ավելի քան տասներկու ամսվա ընթացքում:

9 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից	2,510,155	4,273,756
Արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառքից	15,987	25,593
Հիմնական միջոցների վաճառքներից	2,541	2,487
Ապրանքների և ծառայությունների գծով կանխավճարներ	100,116	144,638
Հարկերի և այլ վճարների գծով դեբիտորական պարտքեր	722,240	281,713
Տույժերի և տուգանքների գծով դեբիտորական պարտքեր	1,487	202,617
Այլ	13,317	19,502
	3,365,843	4,950,306

Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից դեբիտորական պարտքերը ներառում են «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ից ստացվելիք գումարը 1,609,728 հազար դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 971,246 հազար դրամ): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի

դրությամբ վերոնշյալ պարտքը եղել է ժամկետանց, սակայն ղեկավարությունը հավատացած է, որ այն ամբողջովին ենթակա է վերականգնման, ուստի արժեզրկման գծով պահուստ չի ստեղծվել: «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ի հետ 2017թ. ապրիլի 11-ին կնքված պայմանագրի համաձայն՝ կողմերը համաձայնության են եկել մնացորդային գումարը վճարել մինչև 2017թ. վերջը:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի զուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ապրանքների վաճառքից և ծառայությունների մատուցումից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 1 ամիս (2015թ.՝ 1 ամիս): Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,521,401 հազար դրամ արժեքով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,662,351 հազար դրամ) առևտրային դեբիտորական պարտքերը եղել են ժամկետանց, սակայն չեն արժեզրկվել: Սա իրենից ներկայացնում է «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ից ստացվելիք գումարը (2015թ. դեկտեմբերի 31-ին՝«Հայաստանի Էլեկտրական Ցանցեր» ՓԲԸ): Այս դեբիտորական պարտքերի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է ստորև.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 6 ամիս	582,896	3,097,726
6 ամսից մինչև 1 տարի	531,586	564,625
1 տարուց ավելի	406,919	-
	1,521,401	3,662,351

Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Ղեկավարությունը հավատացած է, որ ստեղծված ժամկետանց դեբիտորական պարտքի գծով պահուստ չի պահանջվում:

Պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերը ներառում են ոչ ռեզիդենտի շահութահարկը 478,360 հազար դրամ գումարով (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 30,299 հազար դրամ):

Առևտրային դեբիտորական պարտքերն արտահայտված են հայկական դրամով:

10 Ժամկետային ավանդներ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մայր գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Տոկոսադրույք	Մարման ժամկետ
«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	1,000,000	16,501	12.9%	2017թ. դեկտեմբերի 15
«ՀայԲիզնես Բանկ» ՓԲԸ	1,000,000	3,329	13.5%	2017թ. մայիսի 31
«ՀայԲիզնես Բանկ» ՓԲԸ	200,000	1,480	10.0%	2017թ. դեկտեմբերի 19
	2,200,000	21,310		

Ժամկետային ավանդներն արտահայտված են հայկական դրամով:

11 Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	1,208	2,351
Բանկային հաշիվներ	952,541	702,787
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության մեջ	953,749	705,138
Սահմանափակմամբ բանկային մնացորդ	50,050	15
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ	1,003,799	705,153

Տե՛ս ծանոթագրություն 27՝ դրամարկղում և բանկերում մնացորդների արժույթների բացահայտման համար:

12 Կապիտալ և պահուստներ

12.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ բան նշված չէ	Սովորական բաժնետոմսեր 2016թ.	Սովորական բաժնետոմսեր 2015թ.
Հայտարարված բաժնետոմսեր		
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 13,600 դրամ	643,752	530,735
Թողարկված և տարվա ընթացքում ամբողջովին վճարված	6,892	113,698
Հետգնված և տարվա ընթացքում մարված	(2,061)	(681)
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 13,600 դրամ	648,583	643,752

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում

Տարվա ընթացքում՝ լրացուցիչ բաժնետոմսերի թողարկման միջոցով Ընկերության բաժնետիրական կապիտալը ավելացել է 93,731 հազար դրամով: Լրացուցիչ

բաժնետոմսերը թողարկվել են Ընկերությանը գույքի փոխանցման դիմաց՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության թիվ 1341-ԱԳ որոշման:

Բաժնետիրական կապիտալի հետգնում

Համաձայն Հայասատանի Հանրապետության Կառավարության թիվ 854-ԱԳ որոշման Ընկերությունը տարվա ընթացքում նվազեցրել է բաժնետիրական կապիտալը՝ հետ գնելով 1,413 բաժնետոմս: Գործարքի դիմաց Ընկերությունը փոխանցել է Գորիսի մասնաճյուղում գտնվող՝ 44,458 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով վարչական շենքը:

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության թիվ 1221-Ա որոշման՝ Ընկերությունը Հայաստանի Հանրապետության Պաշտպանության նախարարությանը փոխանցել է նաև 20,370 հազար դրամի մետաղի ջարդոն: Սա գրանցվել է որպես բաժնետիրական կապիտալի հետգնում 648 բաժնետոմսի չափով:

12.2 Էմիսիոն եկամուտ/(վնաս)

Էմիսիոն եկամուտն առաջանում է, երբ Ընկերության սեփական կապիտալի գործիքներն ավելի բարձր արժեքով են թողարկվում, քան բաժնետոմսերի անվանական արժեքն է:

Էմիսիոն վնասը հետգնված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և փոխանցված հատուցման արժեքի բացասական տարբերությունն է:

12.3 Շահաբաժիններ

2016թ. վճարվել է 915,061 հազար դրամ շահաբաժին, իսկ 2015թ.՝ 33,278 հազար դրամ:

12.4 Պահուստային կապիտալ

Համաձայն «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի և Ընկերության կանոնադրության՝ Ընկերությունը պարտավոր է թողարկված բաժնետիրական կապիտալի առավելագույնը 15%-ի չափով պահուստ ստեղծել: Պահուստային կապիտալին կուտակված շահույթից կատարվում են հատկացումներ: Պահուստային կապիտալի նպատակն է ապագա կորուստների ծածկումը:

13 Վարկեր և փոխառություններ

Հազար դրամ	Ոչ ընթացիկ		Ընթացիկ	
	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից	38,809,608	30,442,584	1,392,246	1,494,235
Այլ վարկեր	3,107,483	1,275,605	64,232	68,828
	41,917,091	31,718,189	1,456,478	1,563,063

ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից պայմանագրերը կնքվել են Հայաստանի Հանրապետության, ի դեմս Ֆինանսների նախարարության, և Ընկերության միջև ծանոթագրություն 4-ում նկարագրված տարբեր ծրագրերը ֆինանսավորելու համար: Ենթավարկային պայմանագրերին նախորդել են Ֆինանսների նախարարության և միջազգային բանկերի ու կազմակերպությունների հետ կնքված վարկային պայմանագրերը: Համաձայն վարկային պայմանագրերի՝ Հայաստանի

Հանրապետությունը պարտավոր է ստացված ֆինանսավորման ընդհանուր գումարի չափով ենթավարկեր տրամադրել Ընկերությանը: ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունը նաև պարտավոր է ծրագրերի իրագործման հետ կապված հարկերի և այլ ծախսերի համար Ընկերությանը համաֆինանսավորում տրամադրել:

Վարկերի հիմնական պայմաններն ու ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությունից վարկերը ներառում են.

	Պայմանագրի գումարը արժույթով	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Տոկոսադրույք		Հազար դրամ		Ֆինանսավորված պրոյեկտ
				Պայմանագրային	Արդյունավետ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
«Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ» (IBRD)	39,000,000	ԱՄՆ դոլար	2036թ. մայիսի 15	2.87%	2.94%	12,134,533	9,015,501	էլեկտրամատակարարման հուսալիություն
«Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ» (IBRD)	40,000,000	ԱՄՆ դոլար	2039թ. փետրվարի 15	2.81%	3.64%	2,619,551	49,256	էլեկտրամատակարարման հուսալիություն
«Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ» (IBRD)	21,794,486	ԱՄՆ դոլար	2039թ. նոյեմբերի 15	2.17%	5.59%	849,063	29,840	էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավում
«Ասիական Զարգացման Բանկ» (ADB)	15,192,292	ՀՓԻ	2039թ. մայիսի 15	2%	2.11%	1,514,090	125,519	էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
«Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ» (KfW)	10,200,000	Եվրո	2054թ. դեկտեմբերի 30	0.75%	5.49%	485,375	-	Կովկասյան էլեկտրահաղորդման ցանց I
«Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ» (KfW)	83,000,000	Եվրո	2030թ. դեկտեմբերի 30	1.80%	1.80%	53,141	-	Կովկասյան էլեկտրահաղորդման ցանց III
«Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ» (KfW)	4,700,000	Եվրո	2016թ. հունիսի 30	5.00%	5.36%	-	190,857	Ալավերդի-Գարդաբան էլեկտրաէներգիայի հաղորդման գծի և «Ալավերդի 2» ենթակայանի վերակառուցում
«Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ» (KfW)	7,300,000	Եվրո	2024թ. հունիսի 30	2.76%	6.68%	2,030,201	2,338,124	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
«Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ» (KfW)	7,300,000	Եվրո	2049թ. հունիսի 30	0.75%	1.07%	2,982,228	3,078,239	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
«Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ» (KfW)	14,060,000	Եվրո	2038թ. դեկտեմբերի 31	0.75%	0.88%	5,483,758	5,917,604	էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
«Համաշխարհային Բանկ» (WB)	19,600,000	ԱՄՆ դոլար	2033թ. դեկտեմբերի 5	0.50%	0.58%	6,529,108	6,910,478	էլեկտրաէներգիայի հաղորդման և բաշխման համակարգ
Ֆինանսների նախարարությունից համաֆինանսավորում	-	ՀՀ դրամ	-	-	-	3,712,508	2,168,207	
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	ԱՄՆ դոլար	2022թ. դեկտեմբերի 17	0.50%	0.56%	1,808,298	2,113,194	
						40,201,854	31,936,819	

Ֆինանսների նախարարությունից համաֆինանսավորումը կապված է տարբեր վարկերի հետ, որոնք տրամադրվել են միջազգային ֆինանսական հաստատությունների կողմից և ունեն նույն պայմանները, ինչ և համապատասխան վարկերը:

Այլ վարկերը ներառում են.

	Պայմանագրի գումարը արժույթով	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Տոկոսադրույք		Հազար դրամ		Ֆինանսավորված պրոյեկտ
				Պայմանագ-րային	Արդյու-նավետ	2016թ. դեկտեմ-բերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմ-բերի 31-ի դրությամբ	
«Իրանի Արտահանման և Զարգացման Բանկ» (ԻԱԶԲ)	83,083,000	Եվրո	2022թ. սեպտեմբերի 15	5%	6.6%	2,355,923	979,288	Իրան-Հայաստան 400 ԿՎ երրորդ էլեկտրահաղորդման գիծ և համապատասխան ենթակայանի շինարարություն
«ՍԱՆԻՐ Ինթերնեշընլ» ՖԶԷ	24,817,000	Եվրո	2020թ. մարտի 15	5%	6.4%	753,676	293,005	Իրան-Հայաստան 400 ԿՎ երրորդ էլեկտրահաղորդման գիծ և համապատասխան ենթակայանի շինարարություն
«Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամ» (R2e2)	77,500,000	ՀՀ դրամ	2021թ. նոյեմբերի 11 – 2024թ. հուլիսի 1	0%	1.2%	62,116	72,140	էներգիայի խնայման ծրագիր
						3,171,715	1,344,433	

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի 195,802,296 հազար դրամի չօգտագործված փոխառու միջոցներ, որոնք սպառվում են ավելի քան 12 ամիս հետո:

Վարկերի հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Վարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ Վարկատու	Պայմանագրի գումարը արժույթով	2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Ստացված վարկեր	Հաշվեգրված տոկոսներ	Մարված	Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություն	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
IBRD	39,000,000	9,015,501	3,064,836	250,575	(231,180)	34,801	12,134,533
Համաֆինանսավորում	-	2,136,736	922,396	61,085	(56,189)	-	3,064,028
IBRD	40,000,000	49,256	2,497,283	25,869	(1,616)	48,759	2,619,551
Համաֆինանսավորում	-	-	74,061	422	-	-	74,483
IBRD	21,794,486	29,840	801,953	30,841	(28,832)	15,261	849,063
Համաֆինանսավորում		-	199,788	485	(230)	-	200,043
KfW	10,200,000	-	509,337	14,516	(14,388)	(24,090)	485,375
Համաֆինանսավորում	-	-	218,581	451	(412)	-	218,620
KfW	75,000,000	-	-	97,748	(96,893)	(855)	-
KfW	83,000,000	-	-	86,467	(33,122)	(204)	53,141
WB	19,600,000	6,910,479	-	32,998	(413,402)	(968)	6,529,107
ADB	15,192,292	125,519	1,430,736	17,051	(13,357)	(45,858)	1,514,091
Համաֆինանսավորում	-	31,471	123,561	1,529	(1,227)	-	155,334
KfW	14,060,000	5,917,604	-	42,375	(293,509)	(182,712)	5,483,758
KfW	7,300,000	3,078,239	-	24,691	(24,475)	(96,227)	2,982,228
KfW	7,300,000	2,338,124	-	150,307	(386,057)	(72,173)	2,030,201
KfW	4,700,000	190,857	-	4,814	(195,103)	(568)	-
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	2,113,192	-	10,028	(316,288)	1,367	1,808,299
ԻԱԶԲ	83,083,000	979,288	1,397,986	180,020	(171,701)	(29,670)	2,355,923
«ՍԱՆԻՐ Ինթերնեշընլ» ՖԶԷ	24,817,000	293,006	417,147	54,305	-	(10,782)	753,676
R2e2	26,900,000	25,594	-	284	(4,483)	-	21,395
R2e2	27,600,000	25,000	-	285	(3,067)	-	22,218
R2e2	23,000,000	21,546	-	242	(3,286)	-	18,502
		33,281,252	11,657,665	1,087,388	(2,288,817)	(363,919)	43,373,569

Վարկերի շարժը համապատասխան արժույթներով ներկայացված է ստորև.

Վարկատու	Պայմանագրի գումարը արժույթով	Արժույթ	2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Ստացված վարկեր	Հաշվեգրված տոկոսներ	Մարված	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
IBRD	39,000,000	ԱՄՆ դոլար	18,636,694	6,398,455	522,134	(482,826)	25,074,457
IBRD	40,000,000	ԱՄՆ դոլար	101,821	5,260,984	53,469	(3,308)	5,412,966
IBRD	21,794,486	ԱՄՆ դոլար	61,685	1,688,746	64,262	(60,213)	1,754,480
KFW	10,200,000	Եվրո	-	947,628	27,868	(27,868)	947,628
KFW	75,000,000	Եվրո	-	-	187,500	(187,500)	-
KFW	83,000,000	Եվրո	-	-	166,576	(62,826)	103,750
WB	19,600,000	ԱՄՆ դոլար	14,285,227	-	68,762	(862,425)	13,491,564
ADB	15,192,292	ՀՓԻ	186,798	2,134,804	26,046	(20,356)	2,327,292
KFW	14,060,000	Եվրո	11,192,956	-	81,283	(567,955)	10,706,284
KFW	7,300,000	Եվրո	5,822,390	-	47,362	(47,362)	5,822,390
KFW	7,300,000	Եվրո	4,422,485	-	288,183	(746,981)	3,963,687
KFW	4,700,000	Եվրո	360,999	-	9,076	(370,075)	-
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	ԱՄՆ դոլար	4,368,358	-	20,867	(652,607)	3,736,618
EDBI	83,083,000	Եվրո	1,852,291	2,726,020	341,332	(320,027)	4,599,616
SUNIR FZE	24,817,000	Եվրո	554,211	814,266	102,973	-	1,471,450

14 Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար դրամ	2016թ.	2015թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	159,707	18,809
Տարվա ընթացքում ստացված	364,990	-
Վերադասակարգված եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	-	145,414
Ճանաչված շահույթում կամ վնասում	(3,066)	(4,516)
Տարեվերջի մնացորդ	521,631	159,707

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների մնացորդը ներառում է հետևյալ գործընկերների կողմից տրամադրված գումարները.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հարևանության ներդրումային ծրագիր (ՀՆԾ)	233,846	-
KFW	131,144	-
IBRD	145,338	145,338
Հողին վերաբերող շնորհներ	9,960	12,241
Այլ	1,343	2,128
	521,631	159,707

Ընկերությունը տարբեր ծրագրեր իրականացնելու նպատակով շնորհներ է ստացել միջազգային բանկերից և հաստատություններից, որոնց մանրամասները ներկայացված են ստորև.

- Հայաստանի և Վրաստանի բարձր լարման գլխավոր գծերի ցանցի համար ներդրում և տեխնիկական օժանդակություն,
- Կովկասյան էլեկտրահաղորդման ցանցի կառուցման և խորհրդատվական աշխատանքներ (էլեկտրահաղորդման գիծ և ԲԼՀՀ ՓԿ Հայաստանի և Վրաստանի միջև),
- «Էլեկտրահաղորդման Ցանցի Բարելավման» նախագծի պատրաստություն, խորհդատվություն և ուսուցողական ծրագրեր

Շնորհները նաև ներառում են Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությունից ստացված հողերը, որոնք հաշվառվում են հողի կադաստրային և իրական արժեքների տարբերությամբ: Շնորհը սիստեմատիկ հիմունքով ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ այդ հողատարածքների վրա գտնվող շենքերի մաշվածությանը զուգընթաց:

15 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով	2,826,712	1,973,546
Ստացված կանխավճարներ	9,137,216	9,137,134
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	96,624	156,359
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	122,403	126,670
Այլ	11,793	27,182
	12,194,748	11,420,891

Կրեդիտորական պարտքերն աշխատակիցներին ներառում են 121,659 հազար դրամ (2015թ. դեկտեմբերի 31՝ 126,078 հազար դրամ) չօգտագործված արձակուրդային օրերի հատուցման գծով պարտավորություններ:

Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով կրեդիտորական պարտքերը ներառում են հետևյալ գործընկերների մնացորդները.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
«Կալպատարու թրանսմիշն» ՍՊԸ	1,966,963	1,703,299
«Սանիր»	731,162	150,283
«Հիֆաբ Օյ»	83,096	73,079
Այլ	45,491	46,885
	2,826,712	1,973,546

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

Ստացված կանխավճարը ներկայացնում է «Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ-ից գումարը, որը ստացվել է 2007թ. Իրան-Քաջարան գազատար խողովակաշարի ձեռքբերման համար, ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 4-ում:

Տե՛ս ծանոթագրություն 27՝ առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման համար:

16 Հասույթ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններ		
Հայաստանի Հանրապետությունում	5,425,322	6,344,325
Հայաստանից Իրան	1,006,589	1,222,196
Վրաստանից Իրան	93,870	94,507
	6,525,781	7,661,028
Արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառք	68,594	135,096
Այլ ծառայություններ	-	572
	6,594,375	7,796,696

Էլեկտրաէներգիայի ցանցին էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունների սակագները հետևյալն են (առանց ԱԱՀ).

Մեկնարկի ամսաթիվ	ՀՀ դրամ/կՎտ
01.08.2016թ.	1.2802
01.08.2015թ.	0.8595
01.08.2014թ.	1.3644

«Լոռի-1» քամու տուրբինային կայանում արտադրված էլեկտրաէներգիայի սակագները հետևյալն են (առանց ԱԱՀ).

Մեկնարկի ամսաթիվ	ՀՀ դրամ/կՎտ
01.07.2016թ.	42.6450
01.07.2015թ.	42.4260
01.01.2015թ.	38.0050
01.01.2014թ.	37.0072

Ընկերության սակագները կարգավորվում են ՀՀ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

17 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Մաշվածություն	2,261,170	2,254,958
Հատուցումներ աշխատակիցներին	1,182,153	1,158,774
Նյութերի արժեք	102,720	115,630
էլեկտրաէներգիայի արժեք	1,152	3,198
Այլ	141,554	68,469
	3,688,749	3,601,029

18 Այլ եկամուտ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հաշվեգրված տույժեր և տուգանքներ	110,574	196,416
Գազատար խողովակաշարի վարձակալություն	54,872	52,244
Շնորհներից եկամուտ	3,066	162,581
Մրցույթի հրավերների իրացումից	38,571	11,753
Այլ	6,502	65,484
	213,585	488,478

19 Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	958,952	818,693
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	96,191	59,279
Վառելիք	52,198	51,918
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	73,735	70,854
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	36,945	31,209
Չփոխհատուցվող հարկեր	80,507	44,315
Այլ	108,183	111,298
	1,406,711	1,187,566

20 Այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Մաշվածություն	510,559	510,559
Պաշարների դուրսգրումներ	173,346	-
Վաճառված պաշարների ինքնարժեք	45,815	6,098
Նվիրատվություններ	34,916	33,898
Վաճառված հիմնական միջոցների ինքնարժեք	5,777	-
Տույժեր և տուգանքներ	1,694	202,731
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգրումներ	869	189,522
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	-	840,230
Այլ	74,143	240,594
	847,119	2,023,632

21 Ֆինանսական եկամուտ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Կարճաժամկետ բանկային ավանդներից տոկոսային եկամուտ	24,597	-
Բանկային հաշիվներից տոկոսային եկամուտ	2,808	6,160
Տրամադրված փոխառություններից տոկոսային եկամուտ	1,140	66,829
	28,545	72,989

22 Ֆինանսական ծախսեր

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունից վարկերի գծով տոկոսային ծախսեր	323,627	307,238
Այլ վարկերի գծով տոկոսային ծախսեր	811	35,602
	324,438	342,840

23 Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ, զուտ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	17	1,348
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	(2,216)	(154,175)
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող ամորտիզացված արժեքով		
Վարկեր և փոխառություններ	363,915	781,458
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	104,483	114,704
	466,199	743,335

24 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	70,249	194,383
Ընթացիկ տարում ճանաչված՝ նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	3,722	-
Հետաձգված հարկ	329,623	192,143
	403,594	386,526

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՍ)	1,035,687		1,946,430	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով (2015թ.՝ 20%)	207,137	20	389,286	20.0
Հարկերից ազատված եկամուտների ազդեցությունը	(782,361)	(75.5)	(1,353,058)	(69.5)
Չհարկվող ծախսերի ազդեցությունը	975,096	94.1	1,350,298	69.4
Ընթացիկ տարում ճանաչված՝ նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	3,722	0.36	-	-
Շահութահարկի գծով ծախս	403,594	39.0	386,526	19.9

25 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

25.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ

Ղեկավարությունը կատարել է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: Ղեկավարության համոզմամբ գնահատված հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն էականորեն չեն տարբերվում այդ ակտիվների տնտեսական կյանքից: Եթե հիմնական միջոցների փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

25.2 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում իրականացված կարևոր դատողություններ

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 4-ում, Ընկերությունը նախնական պայմանագիր է կնքել «Գազպրոմ-Արմենիա» ՓԲԸ-ի հետ Ընկերության կողմից կառուցված գազատար խողովակաշարի վաճառքի վերաբերյալ: Համաձայն նախնական պայմանագրի՝ վաճառքի վերջնական պայմանագիրը պետք է ավարտին հասցվեր 2007թ. վերջին: Վաճառքը չի իրականացվել և հետագայում բազմիցս երկարաձգվել է: Համաձայն վերջին վերանայման՝ վաճառքի գործարքը պետք է ավարտվի 2017թ.-ին: Չնայած գործող պայմանագրի՝ Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ վաճառքը տեղի կունենա եկող տարում և հետևաբար, ակտիվը չի դասակարգում որպես ընթացիկ՝ համաձայն ՖՀՄՍ 5-ի *«Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ»* և շարունակում է ակտիվը հաշվառել որպես հիմնական միջոց:

26 Ֆինանսական գործիքներ

26.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.6-ում:

26.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ		
Ժամկետային ավանդներ	2,221,310	-
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		
Տրամադրված փոխառություններ	6,194	141,020
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,543,487	4,523,955
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	1,003,799	705,153
	5,774,790	5,370,128

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ		
Վարկեր և փոխառություններ	43,373,569	33,281,252
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,960,908	2,127,398
	46,334,477	35,408,650

27 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժութային ռիսկի և տոկոսադրույքային ռիսկի, որոնք բխում են ինչպես գործառնական, այնպես էլ ֆինանսական գործունեությունից:

Արտարժութային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Ընկերության գործարքների հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով: Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Ընկերության վարկերից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկում են արտարժութային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են հիմնական ղեկավար անձնակազմին տրամադրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով.

Հոդված

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	ՀՓԻ
Ֆինանսական ակտիվներ			
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	30,369	26,907	-
	30,369	26,907	-
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	23,940,553	14,143,502	1,514,090
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,926,294	766,547	-
	25,866,847	14,910,049	1,514,090
Զուտ արդյունք	(25,836,478)	(14,883,142)	(1,514,090)

Հոդված

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ
Ֆինանսական ակտիվներ			
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	26,999	100	-
	26,999	100	-
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	18,118,268	12,797,117	125,519
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,690,570	199,027	-
	19,808,838	12,996,144	125,519
Զուտ արդյունք	(19,781,839)	(12,996,044)	(125,519)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգայունությունը՝ ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ դրամի 10% (2015թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2015թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2015թ.՝ 10%):

Դրամի արժեզրումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ 10%-ով (2015թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

Հազար դրամ	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2016թ.	2015թ.	2016թ.	2015թ.
Շահույթ կամ վնաս	2,583,648	1,978,184	1,488,314	1,299,604

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված վարկերի և փոխառությունների մնացորդներից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Ընկերության՝ արտարժութային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է տոկոսադրույքային ռիսկի, քանի որ ունի հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքներով փոխառու միջոցներ: Ընկերությունն այս ռիսկը կառավարում է՝ ապահովելով համապատասխան չափի հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքով փոխառու միջոցներ:

Ընկերության միջին պայմանագրային և արդյունավետ տոկոսադրույքների մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 13-ում:

Ստորև ներկայացված զգայունության վերլուծությունն իրականացվել է տոկոսադրույքի 1%-ի փոփոխության համար: 1%-ը ղեկավարության կողմից գնահատված տոկոսադրույքի հավանական փոփոխությունն է:

Եթե տոկոսադրույքը լիներ 1% բարձր/ցածր, իսկ մյուս փոփոխականները մնային հաստատուն, ապա Ընկերության՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթը կնվազեր/կաճեր 154,883 հազար դրամով (2015թ.՝ կնվազեր/կաճեր 119,780 հազար դրամով):

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Այս ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության համար առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դեբիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները, ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները և այլն: Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ		
Ժամկետային ավանդներ	2,221,310	-
Տրամադրված փոխառություններ	6,194	141,020
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,543,487	4,523,955
Մնացորդներ բանկերում	952,541	702,787
	5,723,532	5,367,762

Ընկերության առևտրային դեբիտորական պարտքերը հիմնականում «Հայաստանի Էլեկտրական Ցանցեր» ՓԲԸ-ից և «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ից են:

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 9-ում, «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ին տրամադրված ծառայությունների համար առևտրային դեբիտորական պարտքերը եղել են ժամկետանց: Ընկերությունը բանակցում էր վճարման ժամանակացույցը: «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ի հետ 2017թ. ապրիլի 11-ին կնքված պայմանագրի համաձայն՝ կողմերը համաձայնության են եկել մնացորդային գումարը վճարել մինչև 2017թ. վերջը:

Բանկերում մնացորդների և ժամկետային ավանդների մասով պարտքային ռիսկն ընդունելի է, քանի որ պայմանագրային գործընկերները հեղինակավոր բանկեր են:

գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Ընկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չզեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը ստիպված կլիներ մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2016թ.	Անտոկոս	Գործիքներ փոփոխուն տոկոսա-դրույքով	Գործիքներ հաստատուն տոկոսա-դրույքով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք		3.15%	1.55%	
Մինչև 6 ամիս	730,139	465,243	996,920	2,192,302
6 ամսից մինչև 1 տարի	2,240,380	471,166	941,466	3,653,011
1-5 տարի	51,841	4,620,950	10,561,942	15,234,733
Ավելի քան 5 տարի	4,855	23,577,440	15,107,534	38,689,829
	3,027,215	29,134,799	27,607,862	59,769,876

2015թ.	Անտոկոս	Գործիքներ փոփոխուն տոկոսա-դրույքով	Գործիքներ հաստատուն տոկոսա-դրույքով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք		2.85%	1.06%	
Մինչև 6 ամիս	370,605	333,668	941,783	1,646,056
6 ամսից մինչև 1 տարի	1,894,299	363,470	799,626	3,057,395
1-5 տարի	53,805	3,929,492	8,156,705	12,140,002
Ավելի քան 5 տարի	10,660	14,613,486	14,226,560	28,850,706
	2,329,369	19,240,116	24,124,674	45,694,159

Ընկերությունն իրացվելիության ռիսկի գնահատման և կառավարման ժամանակ հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող դրամային հոսքերը, մասնավորապես՝ դրամական միջոցները և առևտրային դեբիտորական պարտքերը: Ընկերության դրամական միջոցները և առևտրային դեբիտորական պարտքերը գրեթե հավասար են անհրաժեշտ ընթացիկ դրամական արտահոսքերին: Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերից դրամական հոսքերը պայմանագրով ենթակա են ստացման 2 ամսվա ընթացքում, բացառությամբ «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ-ից դեբիտորական պարտքը, որը ենթակա է մարման 2017թ. վերջին:

28 Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),

- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),

- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

28.1 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները գրեթե հավասար են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Իրական արժեքը որոշվել է՝ զեղչելով համապատասխան դրամական մրջոցների հոսքերը՝ օգտագործելով նմանատիպ գործիքների համար շուկայական տոկոսադրույքը: Այս դեպքում ամենազգալի փոփոխականը զեղչման տոկոսադրույքն է: Վերը նշված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները դասակարգվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում:

29 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը և բաժնետերերին բավարար եկամուտ մատակարարի:

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, պահուստներն ու կուտակված շահույթը, ինչպես նաև փոխառու միջոցները, որոնք ներառում են վարկերը և փոխառությունները, որոնք բացահայտված են ծանոթագրություն 13-ում:

Ղեկավարությունը գնահատում է Ընկերության կապիտալի պահանջները, որպեսզի ապահովի ընդհանուր ֆինանսավորման էֆեկտիվ կառուցվածք՝ խուսափելով չափազանց մեծ լծակավորումից (լեվերիջ): Հաշվի են առնվում Ընկերության վարկերի տարբեր դասերի ստորադասության մակարդակները: Ընկերությունը կառավարում է կապիտալի կառուցվածքը և դրանում ճշգրտումներ է կատարում՝ ելնելով տնտեսական պայմանների փոփոխություններից և համապատասխան ակտիվների հետ կապված ռիսկի բնույթից: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ ճշգրտելու նպատակով, Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող բաժնեմասի գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերն, թողարկել նոր բաժնետոմսեր, կամ վաճառել ակտիվները՝ պարտքը նվազեցնելու համար:

Ընկերության՝ որպես կապիտալ կառավարվող գումարները հաշվետու տարվա համար ամփոփված են ստորև.

Հազար դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	20,003,196	20,257,288
Հանած՝ մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	(1,003,799)	(705,153)
Կապիտալ	18,999,397	19,552,135
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	20,003,196	20,257,288
Փոխառություններ	43,373,569	33,281,252
Ընդհանուր ֆինանսավորում	63,376,765	53,538,540
Կապիտալի և ընդհանուր ֆինանսավորման հարաբերակցություն	0.30	0.37

30 Պարտավորվածություններ

30.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը պայմանագիր է կնքել 28,777,903 հազար դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ ձեռք բերելու նպատակով:

31 Պայմանականություններ

31.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով, ինչպես նաև միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Հայաստանի Հանրապետության հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Ընկերության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

31.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

31.3 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

31.4 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Ղեկավարության համոզմամբ՝ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանությունները ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

32 Կապակցված կողմեր

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությանը պատկանում է Ընկերության բաժնետոմսերի 100%, հետևաբար բոլոր պետական ձեռնարկությունները համարվում են Ընկերությանը կապակցված: Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են նաև հիմնական ղեկավար անձնակազմը:

32.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից, ի դեմս Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության:

32.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են:

Հազար դրամ Գործարքներ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Բաժնետեր		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	9,842,532	4,173,674
Տոկոսային ծախսի հաշվեգրում	852,252	590,605
Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ		
Ծառայությունների մատուցում	1,095,002	945,347
Հաշվեգրված տուգանքներ	110,574	203,368
Տոկոսային եկամտի հաշվեգրում	1,140	66,984
Փոխառությունների տրամադրում	-	1,700,000
Ծառայությունների ձեռքբերում	483	862
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ		
Աշխատավարձ և այլ պարգևատրումներ	43,689	33,310

Հազար դրամ Մնացորդներ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բաժնետեր		
Վարկեր և փոխառություններ	40,201,854	31,936,819
Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ		
Տրամադրված փոխառություններ	1,506	136,332
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,611,299	1,140,771
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,073	5,922

33 Համադրելի ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացում

Նախորդ տարիներին առնչվող սխալների բացահայտման պատճառով՝ Ընկերությունը 2016թ. ընթացքում որոշել է վերաներկայացնել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները՝ համաձայն ՀՀՄՍ8-ի *«Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ»*: Վերոնշյալի արդյունքում Ընկերության ղեկավարությունը որոշել է համապատասխան ճշգրտումներ կատարել ֆինանսական հաշվետվութուններում, որոնք կիրառվել են հետընթաց՝ համաձայն Ընկերության որդեգրած քաղաքականության (տե՛ս ծանոթագրություն 2.5): Վերաներկայացումը ազդեցություն չի ունեցել կուտակված շահույթի վրա 2015թ. հունվարի 1-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Վերաներկայացումը վերաբերում է «վարկերի և փոխառությունների» և «ակտիվներին վերաբերող շնորհների» ներկայացմանը, ինչպես նաև վարկերի գծով տրված կանխավճարների դասակարգմանը:

Ճշգրտումների ազդեցության մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Համաձայն նախորդ հաշվետվության	Ճշգրտում	Ճշգրտված մնացորդ
Ակտիվներ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	51,914,322	-	51,914,322
Ոչ նյութական ակտիվներ	41,640	-	41,640
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,195,524	-	1,195,524
Ոչ ընթացիկ կանխավճարներ	676,022	3,244,663	3,920,685
	53,827,508		57,072,171
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	2,078,732	-	2,078,732
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	8,194,969	(3,244,663)	4,950,306
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	171,756	-	171,756
Տրամադրված փոխառություններ	141,020	-	141,020
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	705,153	-	705,153
	11,291,630		8,046,967
Ընդամենը ակտիվներ	65,119,138		65,119,138
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կապիտալ և պահուստներ			
Բաժնետիրական կապիտալ	8,755,027	-	8,755,027
Էմիսիոն եկամուտ/(վնաս)	(8,725)	-	(8,725)
Պահուստային կապիտալ	162,744	-	162,744
Կուտակված շահույթ	11,348,242	-	11,348,242
	20,257,288		20,257,288
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	22,112,186	9,606,003	31,718,189
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	9,765,710	(9,606,003)	159,707
	31,877,896		31,877,896
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	1,563,063	-	1,563,063
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	11,420,891	-	11,420,891
	12,983,954		12,983,954
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	65,119,138		65,119,138

Հազար դրամ	2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		
	Համաձայն նախորդ հաշվետվության	Ճշգրտում	Ճշգրտված մնացորդ
Ակտիվներ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	49,269,491	-	49,269,491
Ոչ նյութական ակտիվներ	21,791	-	21,791
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,387,667	-	1,387,667
Ոչ ընթացիկ կանխավճարներ	1,312,707	1,416,495	2,729,202
	51,991,656		53,408,151
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	2,085,292	-	2,085,292
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	4,350,416	(1,416,495)	2,933,921
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	365,787	-	365,787
Տրամադրված փոխառություններ	4,688	-	4,688
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	1,889,498	-	1,889,498
	8,695,681		7,279,186
Ընդամենը ակտիվներ	60,687,337		60,687,337
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կապիտալ և պահուստներ			
Բաժնետիրական կապիտալ	7,217,996	-	7,217,996
Էմիսոին եկամուտ/(վնաս)	3,799	-	3,799
Պահուստային կապիտալ	162,744	-	162,744
Կուտակված շահույթ	9,821,615	-	9,821,615
	17,206,154		17,206,154
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	20,573,124	7,942,907	28,516,031
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	7,961,716	(7,942,907)	18,809
	28,534,840		28,534,840
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	3,149,753	-	3,149,753
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	308,396	-	308,396
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	11,488,194	-	11,488,194
	14,946,343		14,946,343
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	60,687,337		60,687,337